

Några år senare har Helin låtit kanslisten (sedermera assessorn) i Antikvitetsarkivet C. Hagelberg teckna av runstenen vid Vreta. Lyckligtvis, måste man tillägga, ty Hagelbergs teckning är den enda källan för vår kunskap om ristningens utseende och den intressanta inskriften. Runstenen har sedermera förkommit, och den har förgäves eftersökts, bl. a. åren 1936 och 1940.

Av Hagelbergs teckning att döma, har runstenen icke varit rest utan legat på marken. Höjd ung. 1,45 m., bredd ung. 0,80 m.

Inskrift:

inka · raisti · staf · auk · staina · at · raknfast · bonta · sin · han · kuam · at · arfi barn · sins ·
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60

Inga raisti staf ok staina at Ragnfast, bonda sinn. H[o]n kwam at arfi barn[s] sins.

»Inga reste stav och stenar efter Ragnfast, sin man. Hon kom till arv efter sitt barn.»

Till läsningen: Inskriften förefaller ha varit tydlig och klar. 35 o har formen ꝥ. 43 a är sannolikt fel för o. Hagelberg torde ha förbisett den ena av bistavarna. Pronomenet 'hon' tecknas i svenska runinskrifter alltid **hun** eller **hon**, fsv. *hon*. Formen *han* är gutnisk men icke svensk. Redan Liljegren översätter inskriftens **han** med 'hon'. r-runan har på Hagelbergs teckning formen ꝛ; bistaven berör sålunda huvudstaven på mitten (liksom i det latinska alfabetets R). Detta beror säkerligen på en felaktig normalisering av Hagelberg.

U 332 är icke utförd av samme runristare som U 329—331. Ornamentiken är en annan, likaså korsets form och inskriftens anordning. Skiljetecken är i U 333 ·, i U 329—331 × U 332 är senare än U 329—331. Inga har förlorat icke blott sin man utan även sitt barn. Enligt U 29 var det en son: »Henne fick Ragnfast i Snottsta till hustru. Därpå dog han och sonen sedan. Och modern kom till arv efter sin son (**in · mopir kuam · at sunar · arfi**).» Hon har då på nytt rest en runsten, vid Vreta, där sannolikt redan under vikingatiden vägen upp till gården Snottsta utgick från vägen mellan Skånåla (Kimsta) och Markim. Hon meddelar på denna sten, att hon har rest stav och stenar efter Ragnfast, sin make, och att hon har tagit arv efter sitt barn. Sonens namn förekommer varken här eller i Hillersjö-inskriften. Detta tyder på att han har dött mycket ung.¹

I 55—58 **barn** saknas gen.-ändelsen -s. Den har i uttalet sammanfallit med possessivets uddljudande s-. 59 s hör, om man så vill, till båda orden.

Om **staf** se U 226. Inga har efter Ragnfast låtit resa en stav och flera stenar. Möjligen kan en pluralform **stafa** vara avsedd, med ändelsen -a utelämnad framför **auk**. 15 a kan tänkas vara gemensamt för båda orden, liksom 59 s är gemensamt för två ord.

333. Orkesta kyrka.

Pl. 20.

Litteratur: B 6, L 500, D 2:144. J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 104; O. Celsius, SR 2, s. 82; E. Brate Anteckningar (ATA); Sveriges kyrkor, Uppland 4 (1920), s. 331 (med läsning av O. von Friesen).

Äldre avbildningar: P. Helgonius o. J. Hadorph, träsnitt (i Monumenta 3 och B 6); Dybeck a. a.; M. Olsson foto 1912 (ATA).

¹ Liljegren uppgiver, att sonen har hetat Ragnar. Han hänvisar till B 36 (= U 375), vilket dock säkerligen är felskrivning för B 33 (= U 376). Han antager sålunda, att Inga i Snottsta är densamma Inga, som i Vidbo har låtit göra bro och resa sten efter sin son Ragnar, tillsammans med dennes hustru Ragnhild. Detta är säkerligen felaktigt. Om sonen varit vuxen och gift, då han dog, skulle Inga säkerligen icke ha uttryckt sig så som i Vreta-inskriften: »hon kom till arv efter sitt barn».

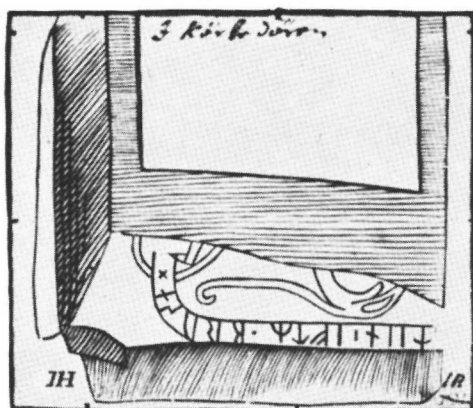

Fig. 46. U 333. Orkesta kyrka. Efter B 6.

bevarad. På h. sidan är den till stor del förstörd; särskilt gäller det runorna i slingans nedre del.

Inskrift (med det inom [] supplerat efter B 6):

usnekin · uk · sikneot · uk · sihuiþr · lata · reisa · stiin · eft[r ·] b[r]usa · faþur sin
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

Osnikinn ok Signiutr ok Sigviðr lata reisa stæin æftir Brusa, faður sinn.

»Osniken och Signjut och Sigvid låta resa stenen efter Bruse, sin fader.»

Till läsningen: 4 e är säkert stunget. Likaså 14, 31 och 40 e. Nedre delen av 5 k och övre delen av 6 i äro bortnötta. Övre delen av 15 o med den övre bst är borta. Av bst i 25 r finns endast nedersta delen bevarad. Av 34 a finns endast mellersta delen med en del av bst i behåll. V. bst i 36 t är bortnött. 37 i är möjligen stunget, men punkten är mycket liten. 41—42 ft är svagt, av 43 r finns intet spår. 44 b är svagt, 45 r är borta så när som på bst:s nedre del, av 46 u är bst fullständigt bevarad, 47 s är säkert, övre delen av 47 a är borta. Läsningen 44—48 brusa torde vara säker. Efter 53 r finns intet sk, men sannolikt har ett sådant funnits efter 56 n, vid inskriftens slut.

På träsnittet i B 6 finnas endast runorna 36—48 tiin · iftra · brusa×. — Vid Dybecks undersökning var ristningens övre del ännu oåtkomlig. Han läser: 1—20 usnekin · uk · sikniot · uk · sm och 36—56 tin · - - - - - brusa i faþur sin ·. — För Brate var ännu mindre tillgängligt: 1—9 usnekin · uk och 36—56 tein · ef - - - - - brusa · faþur sin ·. — von Friesen har läst inskriften i dess helhet: 14 i, 37 e, 44—48 brusa.

Om namnet *Osnikinn* se Sö 335, om *Signiutr* Sö 273, om *Sigviðr* Sö 276. Mansnamnet *Brusi* finns, utom här, belagt några få gånger: L 138 Rosta, Bälunge sn, L 327 Tranbygge kvarn, V. Ryds sn, L 1049 Hämlinge, Gävle, L 1067 Tuna kyrka (Hälsingland). Det ingår också i några ortnamn (Brusabodha, Brusathorp, se Lundgren-Brate). Såväl från Norge som från Island äro några få fall kända (Lind). Namnet är utan tvivel identiskt med appellativet *brúsi*, m. 'bock', även använt såsom öknamn.

Ristningen är, såsom även v. Friesen menar, utförd av mästaren Visäte. Härpå tyder såväl ornamentiken som runornas utseende och användning, icke minst ei för diftongen æi, vidare presensformen av det finita verbet: lata · reisa. Anmärkningsvärt är bruket av nom. utan -r: sikneot; det förekommer även annars hos Visäte (t. ex. U 337). Det finns alltså ingen anledning att, såsom jag tidigare gjort (se Sö 273), här räkna med ett kvinnonamn.